

**ПЛАН ЗА АКТИВНОСТИ НА
НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЈА ЗА ДРОГА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
за периодот 2014-2017 год**

*Национална стратегија за дрога на Република Македонија 2014-2020,
усвоена на Двесте и деветтата седница на Владата на Република Македонија*

Целта на Стратегијата за дрога на Република Македонија 2014-2020 год е да придонесе за намалување на побарувачката и снабдувањето со дрога, како и намалување на здравствените и социјалните ризици и штети предизвикани од дрога.

Стратегијата е изградена од два столба: **намалување на побарувачката на дрога** и **намалување на снабдувањето со дрога**.

Овие се дополнети со три заеднички вкрстени теми кои ја претставуваат хоризонтална природа на проблемот со дрога:

- **координација,**
- **меѓународна соработка,**
- **информации, истражувања, мониторинг и евалуација.**

Листа на акроними

EMCDDA European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, Европски центар за следење на дроги и зависности од дрога

EUROPOL Агенција за спроведување на законот на Европската унија ЕВРОПОЛ

EUROJUST- The European Union's Judicial Cooperation Unit, Единица за судска соработка на Европската унија

ESPAD-Европски проект за истражување во училиштата за алкохол и дроги

GHB- гама хидро бутерна киселина

JIT Joint Investigation Team Заеднички Истражни Тимови ,

HBSC Студија за однесувањата поврзани со здравјето кај децата на училишна возраст

PDU- Problematic drug users, проблематични корисници на дроги

IDU's-интравенозни корисници на дроги

DRD-Drug Related deaths, Смртност поврзана со дроги

НВО - Невладина организација

МОН-Министерство за образование и наука

МЈС-Министерство за локална самоуправа

МЗ-Министерство за здравство

МВР-Министерство за внатрешни работи

МНР-Министерство за надворешни работи

МТСП-Министерство за труд и социјална политика

МКД - Република Македонија

МП-Министерство за правда

ПАС-Психо активни супстанции

ЦУ-Царинска Управа

ХОПС – Healthy Options Project Skorje Опции за здрав живот

ЗЕЛС Заедница на локалната самоуправа,
UNODC-Канцеларија на Обединетите Нации за дрога и криминал
WHO- Светска здравствена организација

1.НАМАЛУВАЊЕ НА ПОБАРУВАЧКАТА НА ДРОГА, основна цел на активностите е да придонесат за намалување на побарувачката на дрога, размена на најдобри практики и развивање и имплементирање на стандардите за квалитет во превенција (во животната средина, универзална, селективна и индицирана превенција), рано откривање на зависност од дрога и интервенции, намалување на ризикот и штетата од употреба на дрога, третман, рехабилитација, социјална реинтеграција и ресоцијализација.

Цел	Активност	Временска рамка	Одговорна институција	Индикатор	Проценка на реализацијата
<p>1.Спроведување на превентивни активности за спречување на земање на дрога:</p> <p>• универзална превенција која е насочена на населението во целина и има за цел развојот на вештини и вредности, норми, перцепција и интеракција со врсниците и</p>	<p>1.Училишни -базирани програмите за превенција.</p> <p>• Насоки кон развивање на социјални вештини (емпатија, комуникација), лични вештини (донесување одлуки, справување со одредени состојби) и информации за дрогата.</p> <p>• Програми за родителите. Повеќето од овие програми се состојат од информативни сесии, обуки со родителите</p>	2014-2017	<ul style="list-style-type: none"> • МОН, • Биро за развој на образованието, • Регионалните единици за координација на локално 	Зголемување на нивото на свесност кај општата популација и кај младината за здрави стилови на живот, како и за ризикот и	Стручно тело за надзор над спроведувањето на превентивните активности од областа на дрогите

<p>општествениот живот;</p> <ul style="list-style-type: none"> • селективно превенција е насочена на ранливите групи , каде што користењето на недозволени супстанции често се концентрирани и се фокусира на подобрување на нивните можности во тешките животни и социјални услови ; • индицирана превенција е насочена на ранливи поединци и им помага во справувањето со нивните индивидуални особини на личноста кои ги прават повеќе ранливи за употреба на дрога. • превенција во рамките на животната средина е насочена на општествените норми 	<p>и децата кои ги објаснуваат очекувања, воспоставување на соодветна дисциплина, управување со силни емоции и ефикасна комуникација.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Peer-to-peer интервенции каде младите се обучуваат за да се пренесат интервенции на нивните врстници. • Алтернативни интервенции за ранливите млади луѓе. Масовни медиуми кампањи, кои информираат за ризиците и опасностите од дрогата. • Советување и информативни пристапи за ноќниот живот и организирањето на забави. • Интервјуирање за мотивацијата и интервенции за млади луѓе кои употребуваат дрога. • Советување и интервенции за младите престапници во и надвор од училишниот систем (со насоки за повторно вклучување) . • Обезбедување на сигурна средина за учење во училиштата • Континуирана мултимедијална едукација од <u>најмала возраст</u> со методи кои дале високи резултати во превенцијата [1] 		<p>ниво,</p> <ul style="list-style-type: none"> • МТСП • МЗ. 	<p>консеквенците од употреба на нелегални дроги и психоактивни супстанции.</p>	<p>Државна меѓуресорска комисија за борба против дроги</p>
<p>2.Спроведување на модели на програми за т.н. Општини кои се грижат за својата младина (Communities That Care CTC)[2] превенција која користи јавно-здравствен пристап за да се спречи проблематичното</p>	<p>Во овој модел се користат:</p> <ul style="list-style-type: none"> • консултации • истражувања врз база на кои се дизајнира модел на обуки, да се разберат и применат информациите за ризик и 	<p>2014-2017</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Единиците на Локалната Самоуправа, • Регионалните единици за 	<p>Подобрување на достапноста и ефикасноста на превентивни мерки</p>	<p>Државна меѓуресорска комисија за борба против дроги</p>

<p>однесување на младите како насилство, криминал, напуштање на училиштето и злоупотреба на супстанции[3-4].</p>	<p>заштитните фактори,</p> <ul style="list-style-type: none"> • промовирање здрав развој на младите, за ефикасно решавање на состојби и прашања со кои се соочуваат, • медиумски кампањи, преку кои ќе се информира за ризиците и опасностите од дрогата. <p>Оваа превенција се фокусира на зајакнувањето на заштитните фактори и промовирање на позитивен развој на младите, а се земат предвид:</p> <p>(а) ризик факторите како што се возраста, полот; културни и социјални фактори;</p> <p>(б) состојбените фактори на ризик како што се бездомниците; употреба на дрога во ноќен живот и на рекреативни места; на работното место, возење под влијание на дрога и</p> <p>(в) индивидуални фактори на ризик како што ментално здравје; проблематично однесување и психосоцијален развој; и други фактори кои влијаат врз индивидуална ранливост со употреба на дрога, како што се генетските влијанија и семејни околности</p>		<p>координација на локално ниво,</p> <ul style="list-style-type: none"> • МЛС, • ЗЕЛС, • МЗ, • МОН, • Агенција за млади и спорт 		
<p>3.Превенција со цел справување со растечкиот тренд на неправилна употреба (злоупотреба) на лекови кои содржат опиоиди и други контролирани психоактивни супстанции.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Бројни иницијативи фокусирани на зголемување на свесноста и информираноста за штетните последици од неправилна употреба (злоупотреба) на 	<p>Во континуитет</p>	<p>МЗ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Намалено пропишување, издавање и злоупотреба 	<p>Државна меѓу ресорска комисија за борба против</p>

	<p>лекови кои содржат контролирани психоактивни супстанции .</p> <ul style="list-style-type: none"> • Евидентирање и анализирање на податоците за нивото на користење на лекови со психоактивно дејство 			<p>на лекови кои содржат контролирани супстанции</p>	<p>дроги</p>
<p>4.Подобрување на ефикасноста и квалитетот на третманот на лица со развиена зависност од дрога, вклучувајќи и психијатриски ко-морбидитет (60,6% од пациентите со зависност од психоактивни супстанции имаат во моментот психијатриски коморбидитет, а повеќе од 30% имаат најмалку две психијатриски нарушувања[5]).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Проширување на достапноста на третман со метадон (ММТ) во сите општини во градот Скопје во медицинските установи (по примерот на ГОБ „8-ми септември“), каде ќе работат млади мотивирани лекари од општа пракса, во тим со мед. сестри, психолози, соц. работници, супервизирани од психијатри за фармаколошкиот дел (кои ќе бидат како специјалисти лиценцирани за пропишување на метадон), со цел да се посвети поголемо внимание на психијатрискиот дел на третманот, • Модел на јавно–приватно партнерство, преку соработка со трите психијатриски приватни ординации активни во овој дел, а кој имплементираат препознаени добри практики и експертиза за третман на лица со зависност од дрога. 			<p>Подобрување на квалитетот и грижата и намалување на варијабилниот стандард на нега на лица со развиена зависност од дрога.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Зајакнување на условите во квалитативна смисла на постоечките ММТ Центри, согласно забелешките на пациентите 	<p>Стручно медицинско тело за надзор и едукација</p> <p>Државна меѓу ресорска комисија за борба против дроги</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Дисперзија на третман на зависност од дрога на ниво на матични лекари во градови со ниска застапеност на зависници од дрога (Берово, Радовиш, Кратово, Дебар, Ресен, итн) кои ќе работат супервизирани од поголеми центри во општината. • Дисперзија на третман на зависност од дрога со препаратот бупренорфин 			<p>[6] (чекални, хигиена, давање на терапија, пристап на хедикепирани лица),</p> <p>- Зголемување на професионалната дискреција во обезбедувањето на медицинска грижа.</p>	
<p>5. Супституциона терапија на зависност од дрога - сеопфатен и квалификуван пристап, вклучувајќи психијатриски, психотерапевтски и / или психосоцијални мерки на третман и нега[7-8].</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Задолжителен вработен психијатар во институциите кои пружаат третман на зависност од дрога [9] • Да се изработат и имплементираат индивидуални планови за третман (фармаколошки и психијатриски) кои треба да бидат дизајнирани за секој еден пациент. • Примена на: психосоцијална поддршка, групна терапија и работна терапија под надзор, интервјуирање за мотивацијата за 	Во континуитет	<ul style="list-style-type: none"> • Клиника за токсикологија • Психијатриска болница „Скопје“ – Скопје • ГОБ „8-ми септември“ – Скопје • Центри за третман на зависност од дрога при 	<p>Мерливо подобрување на општата психосоматска состојба на лицата со зависност од дрога и намалување на обидите за повторно емање на</p>	<p>Стручно медицинско тело за надзор и едукација</p> <p>Државна меѓу-ресорска комисија за борба против дроги</p>

	третман, техники превенција од повторено земање на дрога (релапс), когнитивно-бихевиорална терапија, терапија со семејството, и третман терапи базирани во домашни услови (онаму каде е применливо).		ЈЗОпшти Болници низ РМ • ПЗО за третман на зависност од дрога	дрога, откажување од третман. Зголемување на ресоцијализаци и вклучување во општеството	
6. Изработка, усвојување и воведување на специјализирани водичи за лица со зависност од дрога.	1. Водич за третман на нарушувања поврзани со употреба на Cannabis, 2. Водич за третман на нарушувања поврзани со употреба на кокаин, амфетамин, екстази и халуциногени дроги, 3. Водич за третман со бупренорфин, 4. Водич за рано дијагностицирање и третман на деца кои започнале со користење на дрога, психотропни супстанции и други психоактивни супстанции во установи од примарна здравствена заштита.		МЗ МТСП НВО сектор		Стручно медицинско тело за надзор и едукација Државна меѓу ресорска комисија за борба против дроги
7. Превенција на употреба на дрога и меѓународно контролирани психоактивни супстанции од страна на спортисти, лица кои активно имаат спортски активности,	Измена и дополнување на законот за контрола на опојни дроги и психотропни супстанции, со цел воведување на засилен надзор над нелегалното користење на стимуланти и други контролирани супстанции особено во теретаните, како и усвојување на	2014год	МЗ		Државна меѓу ресорска комисија за борба против дроги

лица кои тренираат, вклучувајќи ги и бодибилдери, спречување на нелегална трговија и дистрибуција на контролирани супстанции (стимуланси) во места каде се спортува (теретани).	дополнителна национална листа за контрола на во моментот „легални“ супстанции (прекурсори на Гама хидробутерна киселина, gamma-butyrolactone (GBL) and 1,4-butanediol (1,4BD); употреба на Трамадол итн)				
8.Проджувањена на развивањето на програми за третман, кај лица со равнена зависност од дрога, со супституциона и психијатриска терапија и во останатите затвори низ Република Македонија	Проценка на состојбата, видот и оправданоста (согласно бројот на затворени лица кои се со зависност од дрога) и воспоставување на соодветна програма за третман во затворски услови	2014-2016	МП, Управа за извршување на санкции		Државна меѓу ресорска комисија за борба против дроги
9.До образование и подготовка за ресоцијализација и социјална ре-интеграција по завршување на казната на зависниците од дрога кои се на издржување на казна затвор.	Проценка на состојбата и потребите и воспоставување на соодветни програма за едукација во затворски услови, како и подготовка за ресоцијализација по завршување на казната.	Во континуите	МП, Управа за извршување на санкции МЗ МТСП		Државна меѓу ресорска комисија за борба против дроги

2.НАМАЛУВАЊЕ НА СНАБДУВАЊЕТО СО ДРОГА, основна цел на активностите е да придонесат за мерливо редуцирање на достапноста и снабдувањето со дрога во Република Македонија.

Цел	Активност	Временска рамка	Одговорна институција	Индикатор	Проценка на реализацијата
1. Засилување на ефективна соработка, координација и оперативни активности во борбата против криминалот поврзан со дрога, согласност со ЕУ стандардите[10]	Употреба на достапните податоци и разузнавачки информации, добиени од сопствени извори или преку размена со помош на расположиви полициски инструменти (ПИМ мерки), комуникациска технологија која овозможува прибирање на податоците и анализа со цел продуцирање на информации.	Во тек	МВР ЦУ	<ul style="list-style-type: none"> • Висок импакт на спроведени целни активности со употреба на обработени податоци од терен во информации кои идентификуваат потреба од спроведување на заеднички операции, • Активност на заеднички истражни тимови (МВР и Царинска Управа), но и од меѓународен карактер (JIT- Joint Investigate Teams), • Меѓу гранична соработка, билатерална и мултилатерална соработка и иницијативи 	<ul style="list-style-type: none"> • Извештаи на Јавното обвинителство за спречување на за организиран криминал, • Известувања според потпишани договори за соработка со ЕУ Агенциите (EUROPOL, EMCDDA, EUROJUST)
1. Идентификување на приоритети и закани со криминалот поврзан со дрога	Засилување на активностите со учество во регионалните и меѓународните платформи за размена на податоци и информации, особено со иницијатива за учество во размената на доверливи, сензитивни информации преку Prüm Convention [11]	2014-2017	<ul style="list-style-type: none"> • МВР • Јавно обвинителство за организиран криминал • ЦУ 	<ul style="list-style-type: none"> • Размена на податоци во врска со ДНК, отпечатоци од прсти и регистрација на засегнатите лица, возила и да соработка против тероризмот. • Полицискиот службеник одговорен за операцијата во една држава може, да одлучи до кој степен полициските сили на 	<ul style="list-style-type: none"> • Распоредување на вооружени представници на полицијата на летови помеѓу земјите-потписнички на конвенцијата, заеднички полициски патроли, влез на (вооружен) полициски сили на

				<p>други држави кои учествуваа во операцијата може да го користат оружјето и/или да вршат други овластувања.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ниво на размена на информации преку активни и ефективни мрежи и офицери за врска (соработка со Interpol, Europol, Schengen база за податоци), особено доверливи и сензитивни информации. 	<p>територијата на друга држава, за спречување на непосредна опасност и соработка во случај на масовни настани или хулиганизам .</p> <ul style="list-style-type: none"> • Евалуациони извештаи за размена на податоци преку достапни меѓународни платформи.
<p>3. Подобрување на стратешките и оперативните анализи на нелегалните активности поврзани со дрога</p>	<p>Изготвување на анализи (не само опис на криминалните случаи и сурови податоци, туку обработени податоци во информации) на квартални и шест месечни временски рамки по основ на :</p> <ul style="list-style-type: none"> -криминалните случаи поврзани со дрога и прекурсори, -заплнетите количини на дрога на мало и на големо (од улична продажба и во организирани форми на криминал) и прекурсори, -цена и чистота на дрогата (од улична продажба и во организирани форми на криминал), - изречени прекршоци за нарушување на јавниот ред и мир под дејство на дрога, 	2014-2017	<ul style="list-style-type: none"> • МВР –Сектор Аналитика во соработка со -Сектор за Стратешки операции • ЦУ 	<ul style="list-style-type: none"> • Воведување на клучните индикатори за мониторирање на активностите врзани со намалувањена снабдувањето со дрога, кои се приоритет за имплементација и за земјите од ЕУ за периодот кој следува, • Преглед на достапните податоци на локално, регионално и централно ниво, со особено внимание и согледување на дејствувањето на Организираниите криминални групи, методологиите за трговија со дрога, развивање на modus operandi начини на дејствување. 	<ul style="list-style-type: none"> • Евалуациони извештаи на 6 месечно ниво до: -Државната меѓуресурска комисија за борба против дрога, - Влада на РМ, за координирани активности и уништени инфраструктури на криминалните организации, активни на територија на РМ.

	<p>Анализите треба да ги опфаќаат активностите на регионите СВР-ата на територија на РМ и активностите на Секторот за спречување на организиран криминал поврзан со дрога</p> <p>Подготвување на сеопфатни анализи и проценки за заканите од сериозен и организиран криминал поврзан со дрога, како и поврзани криминални активности (перење пари, трговија со оружје, трговија со луѓе, тероризам).</p>	2014-2017	<ul style="list-style-type: none"> МВР –Сектор Аналитика во соработка со -Сектор за Стратешки операции ЦУ 	<ul style="list-style-type: none"> Подготвување на Оперативни Планови за Активност со цел спречување на заканите за сеиозен и организиран криминал со координирани истраги особено на влезните гранични позиции за трговија со дрога 	<ul style="list-style-type: none"> МВР, Директор на БЈБ Царинска Управа Директор Јавен Обвинител за спречување на организиран криминал
<p>4.Зголемување на активностите за спречување на влез и излез на дрога преку граница: аеродроми, езерски граници, зелените граници како и останатите гранични премини како и во случај на синтетски дроги и нови видови на „легални дроги“ преку поштенски пратки.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Зголемување на истражните постапки на границите за кои анализите на заплени утврдуваат дека се влезни места (потекло) на соодветен вид на дрога, Потпишување на меморандуми за соработка со релевантните институции како што се аеродромите, поштата, компаниите кои организираат автобуски превоз, вулканизерите на гуми (имајќи ги пред вид начините на криумчарење на дрогата во изминатиот период) 	2014-2017	<ul style="list-style-type: none"> МВР Царинска Управа 	<ul style="list-style-type: none"> Зголемен број на заплена на дрога на влез на територија на Република Македонија, Компатибилност на анализите меѓу различни индикатори (заплена дрога со индикатор проблематични корисници на дрога или намалување на штети од употреба на дрога) 	<p>-Државната меѓуресурска комисија за борба против дрога,</p> <p>- Влада на РМ,</p> <p>- Центар за следење на дроги зависности од дрога, Министерство за здравство), референтен центар за соработка со Европскиот центар за дрога, EMCDDA</p>

<p>5. Засилување на активностите за превенција на диверзија на прекурсорите и пред прекурсорите за нелегално производство на дрога</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Воспоставување на заемна соработка меѓу државните институции и домашните производители и трговските компании со цел да се постигне размена на информации за сомнителни нарачки и можни нелегални трансакции, за да се открие и спречи преусмерувањето на прекурсорите на нелегалниот пазар. • Обука на Заеднички истражни тимови (ЗИТ) и инспектори за поефикасно следење на работата на хемиските фабрики и компаниите кои вршат промет со прекурзори. 	2014-2017	<ul style="list-style-type: none"> • МВР • ЦУ • МЗ 	<ul style="list-style-type: none"> • Подобрување на превенцијата и откривањето на преусмерувањето на прекурсорите на нелегалниот пазар преку следење на домашното производство и прометот со прекурзори. 	-Државна меѓуресорска комисија за борба против дрога,
<p>6. Воведување и донесување на нови законодавни мерки на ЕУ за решавање на појавата, користење и брзото ширење на нови психоактивни супстанции</p>	<p>Измени и дополнувања на законот за контрола на дрога и психотропни супстанции, во насока на регулирање на новите психоактивни супстанции (разврстување во листи на контролирани супстанции) и соодветно Измена и дополнување на Законот за кривична постапка</p>	2014	<ul style="list-style-type: none"> • МЗ • МВР • МП • ЦУ 	<ul style="list-style-type: none"> • Законско регулирање на „легалните“ психоактивни супстанции, • Воведување на систем за рано предупредување на нови психоактивни супстанции 	Државна меѓуресорска комисија за борба против дрога,
<p>7. Борба против употребата на одредени фармаколошки</p>	<p>Имплементирање на Директивата на ЕУ (најчесто за зголемување на волуменот на</p>	2014-2017	<ul style="list-style-type: none"> • МВР • ЦУ • МЗ 	<ul style="list-style-type: none"> • Заплена на супстанции кои се злоупотребуваат во нелегални цели за надополнување на 	-Државна меѓуресорска комисија за борба против дрога,

активни супстанции (како што е дефинирано во Директивата на ЕУ 2011/62) со кои се надополнува волуменот на дрогата	кокаин, според извештаите од лабораториите се употребуваат benzocaine, phenacetin и lidocaine) и прекин на мрежите за снабдување со овие супстанции			дрога	-Известување за прогрес на активностите во рамките на Поткомитет за стабилизација и асоцијација со ЕУ
8. Каде што е соодветно и во согласност со правните рамки, овозможување на алтернативи за присилно санкции	Измена и дополнување на законската регулатива (Закон за спроведување на јавен ред и мир; Закон за контрола на опојни дроги и психотропни супстанции, Закон за кривична постапка)	2014-2016	МЗ, МВР	<ul style="list-style-type: none"> Диверзификација на прекршочните и кривичните санкции во погледна тежината на стореното дело и/или предходните прекршувања на законот на лицетоа кое се изрекува алтернативна мерка 	Државна меѓуресурска комисија за борба против дрога, -Известување за прогрес на активностите во рамките на Поткомитет за стабилизација и асоцијација со ЕУ
9. Подобрување на ефикасна судска соработка и законодавството во регионот и во билатерална соработка со земји членки на ЕУ	Зајакнување на ЕУ судска соработка во насочување трговија прекугранична трговија со дрога, перењето пари, во конфискација на приносите од организираниот криминал поврзан со дрога	2014-2017	МП <ul style="list-style-type: none"> Јавно обвинителство за организиран криминал МВР ЦУ 	<ul style="list-style-type: none"> Зголемен број на финансиските истраги и конфискации во однос на приносите од организираниот криминал поврзан со дрога преку судска соработка со институциите од земјите на ЕУ, Навремен и ефикасен одговор на барањата за меѓусебна помош и Европската потерница во однос на недозволена трговија со дрога. 	-Известување на EUROJUST -Прогрес извештаи за напредок на РМ
10. Истражување за поврзаност на користење на бензодиазепини и други психоактивни супстанции (опојни дроги, психотропни	Спроведување на анализа на биолошките материјали кај смртни случаи при сообраќајни несреќи и корелација со употреба на лекови од групата на бензодиазепини (диазепам, бромазепам, алпрозолам....),	2014-2017	<ul style="list-style-type: none"> МВР Институт за судска медицина Сектор за контролирани 	<ul style="list-style-type: none"> Превземени мерки и активности согласно извршените епидемиолошки анализи од добиените податоци од полициските извештаи и бази на податоци 	- Центар за следење на дроги зависности од дрога, Министерство за здравство), референтен центар за соработка со Европскиот центар за дрога, EMCDDA

<p>супстанции и/или прекурзори) и зголемен број на сообраќајни несреќи, во голем број случаи со смртен исход</p>	<p>согласно со научните сознанија и научни истражувања[12].</p>		<p>супстанции, МЗ</p>		
--	---	--	-----------------------	--	--

3. Вкрстени тема : Координација

Основна цел Да се продолжи со соработката, комуникацијата и ефикасна размена на информации, податоци и ставови, во рамките на Државната меѓу-ресорска (министерска) комисија за борба против дрога, согласно законската регулатива[13] кои ќе придонесат на унапредување на имплементацијата на целите на Националната Стратегијата за дроги на Република Македонија 2014-2020год.

Цел	Активност	Временска рамка	Одговорна институција	Индикатор	Проценка на реализацијата
1.Зголемување на капацитетот на Државната меѓуресорска комисија за борба против дроги, проактивно вклучување во имплементацијата на Стратегијата за дроги	<ul style="list-style-type: none"> Развој на регионални координативни тела (единици) во областа на дрогите на локално ниво (согласно член 9 од Законот за контрола на дроги и психотропни супстанции). Воспоставување на стручно медицинско тело за надзор и едукација на спроведувањето на третманот (фармаколошки и психијатриски) на лицата со развиена зависност од дрога Воспоставување на стручно тело за надзор над спроведувањето на превентивните активности од областа на дрогите 		<p>МЛС</p> <p>Единици за локална самоуправа</p> <p>ЗЕЛС</p> <p>МП, Упрва за извршување на санкции</p> <p>МЗ</p> <p>МОН</p>	<p>1.Секоја регионална координат. единица имплементира акциски план за борба против дрога, базирано на актуелните состојби и случувања на ниво на област во надлежност на локалната самоуправа,</p> <p>2.Зголемување на квалитетот во спроведување на третманот (фармаколошки и психијатриски) на лицата со развиена зависност од дрога,</p> <p>3. Засилени активности во спроведување на превентивните активности</p>	Државна меѓуресорска комисија за борба против дроги
2.Интегрирање на МКД стратегијата за дроги во меѓународните активности, приоритети, иницијативи за борба против дрога	<ul style="list-style-type: none"> Воспоставување на балансиран координиран пристап, базиран на евидентирани сознанија, во имплементацијата на целите и активностите во намалувањето на побарувачката и снабдувањето со дрога, меѓународната соработка 			<p>Број на имплементирани цели и активности од Стратегијата и Планот за активности,</p> <p>Бројни потпишани Договори, Протоколи и Меморандуми за соработка со меѓународни институции и тела</p>	Државна меѓуресорска комисија за борба против дроги
3.Продолжување на меѓусебната соработка	<ul style="list-style-type: none"> Бројни активности во делот на превенција на употреба на дрога 	2014-2017	НВО	Бројни реализирани Проекти и активности во координација и	Државна меѓуресорска комисија за борба

<p>со граѓанскиот сектор особено во засилен регионален и локален развој</p>	<p>(семинари, работилници, кампањи) организирани од страна на Локалната самоуправа, а во соработка со Граѓанскиот сектор,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Воспоставување на бесплатни телефонски СОС линии во повеќето регионални единици, • Воспоставување на советувашишта за различни видови на дрога и забранети психоактивни супстанции, во поглед на штетни последици од дрога. Советувањата ќе се наменети за младите, родителите заинтересираните лица, а ќе бидат достапни на локално ниво. • Воспоставување на советувашишта за социјална интеграција на лица на третман на зависност од дрога, базирани на добри практики, организирање на обуки за градење на вештини кои можат да придонесат за работно ангажирање на лицата кои имаат развиена зависност од дрога и се на третман. 		<p>Локална самоуправа</p> <p>ЗЕЛС</p> <p>Агенција за млади и спорт</p> <p>МТСП</p> <p>МОН</p> <p>МЗ</p>	<p>меѓусебна соработка помеѓу единиците на локалната самоуправа и НВО</p>	<p>против дроги</p>
--	--	--	---	---	---------------------

4. Вкрстени тема : Меѓународна соработка

Република Македонија и понатаму ќе има особена посветеност за надворешната билатерална и регионална соработка, како и соработка во поширока смисла со поголемиот број меѓународни институции, тела, платформи и други релевантни иницијативи на ЕУ и Обединетите Нации.

Цел	Активност	Временска рамка	Одговорна институција	Индикатор	Проценка на реализацијата
1. Зајакнување на партнерството и ефективната соработка со ЕУ и ООН агенциите, меѓународни и регионални тела, организации и иницијативи	Размена на информации, учество во заеднички активности, платформи за соработка.	2014-2017	Државна меѓуресурска комисија за борба против дроги	Усогласување на постапките, законодавството, стандардите, механизмите,	Влада на Република Македонија
2. Од есенцијална важност е зајакнување на националните капацитети во борбата против нелегалната трговија и организирани криминални активности со дрога, рано предупредување а новите трендови и предизвици, со ЕУ програмите и телата	Продолжување на успешната соработка со: -Europol, EMCDDA, Eurojust, EU Judicial Network, Frontex, SELEC, WCO.	2014-2017	<ul style="list-style-type: none"> • МВР • ЦУ • МЗ • Јавно обвинителство за организиран криминал • МНР 	<ul style="list-style-type: none"> • Изработка на прегледи на состојбата со дрога на МКД, национални извештаи, според стандардите на ЕУ, • Засилени активности на регионално и ЕУ ниво, размена на оперативни сознанија и информации од регионално значење, особено во проценка на трендовите и новите предизвици. • Исполнување на стандардите и барањата од поглавјата 23 и 24 од голема важност за преговорите за члнство во ЕУ. 	Државна меѓуресурска комисија за борба против дроги Влада на Република Македонија

5. Вкрстени тема : информации, истражувања, мониторинг и евалуација

Понатамошно подобрување на знаењето, засилување на инфраструктурата во прибирањето и протокот на податоци до релевантните тела, со цел подетално истражување на состојбите со дрога, следење и евалуација пред се во соработка со Европскиот Центар за следење на дрога и зависности од дрога (EMCDDA) и Европол (Europol).

Цел	Активност	Временска рамка	Одговорна институција	Индикатор	Проценка на реализацијата
1. Инвестирање во истражување, собирање на податоци, мониторирање, евалуација и размена на научни сознанија за сите аспекти на феноменот дрога.	Промовирање на научна евалуација на политиките и интервенциите предвидени во рамките на Стратегијата за дроги	2014-2017	Сектор за контролирани супстанции, Центар за следење на дрога и зависности од дрога, МЗ		Државна меѓуресорска комисија за борба против дроги Влада на Република Македонија
2. Продолжување на вмрежувањето, соработка и развивање на капацитети во градењето на инфраструктура на МКД за информации, истражувања, мониторинг и евалуација.	<ul style="list-style-type: none"> • Зголемена достапност и на податоци од индикаторите за намалување на снабдувањето со дрога. • Подобрување на собирањето на податоци и известување за намалување на побарувачката на дрога; како што polydrug употреба (користење на повеќе супстанции во исто време), 	2014-2017	Сектор за контролирани супстанции, Центар за следење на дрога и зависности од дрога, МЗ	Следење и анализирање на новите трендови, кои представуваат закана за здравјето и безбедноста.	Државна меѓуресорска комисија за борба против дроги

	злоупотребата на пропишани контролирани лекови; психијатриски ко-морбидитет; проблемите со дрога меѓу затворениците и достапноста на интервенции за намалување на побарувачката на дрога во затвор				
--	--	--	--	--	--

Библиографија

1. Гиновски М. Превенција од злоупотребата на дроги фокусирана врз фактори на ризик,, под наслов, 5.1.5. „Македонски модел на превенција од злоупотребата на дроги и психотропни супстанции фокусиран врз фактори на ризик,, - Тримакс, Скопје, стр. 41
2. Hawkins JD, Catalano RF, & Associates. 1992 заедници кои се грижат: Акција за превенција од злоупотреба на дрога. Сан Франциско: Jossey-Bass, Inc
Hawkins JD, Catalano RF, & Associates. 1992. *Communities That Care: Action for drug abuse prevention*. San Francisco: Jossey-Bass, Inc.
3. Fagan, A.A., Хокинс, J.D., Каталано, R.F. Користење на заедницата епидемиолошки податоци за подобрување на социјалната конфигурација: Заедниците кои се грижат- систем на превенција кон позитивни развој на младите: Трансформирање на училишта и програмите на заедницата (стр. 292-312). Оксфорд; Њујорк: Oxford University Press,2008
Fagan, A.A., Hawkins, J.D., Catalano, R.F. (2008). Using community epidemiologic data to improve social settings: The Communities That Care prevention system. In M. Shin (Ed.) *Toward positive youth development: Transforming schools and community programs* (pp. 292–312). Oxford; New York: Oxford University Press.
4. Hawkins, J. D.; Weis, J. G. (1985). "Модел на социјален развој: интегриран пристап кон деликвенција". Весник на примарна превенција 6 (2): 73-97. Дои: 10.1007/BF01325432
Hawkins, J. D.; Weis, J. G. (1985). "The social development model: An integrated approach to delinquency prevention". *Journal of Primary Prevention* 6 (2): 73–97. doi:10.1007/BF01325432
5. Чен, Кевин В; Banducci, Ени Н; Guller, Лејла; MacAtee, Ричард Ј; Lavelle, Ана; Керки, Стејси Б; Lejuez, С.W. (2011). "Испитување на психијатриски коморбидитети во функција на полот и видот на супстанција во рамките на болнички програма за третман на употреба на супстанции". Зависност од дрога и алкохол 118 (2-3): 92-9. 2011 Дои: 10.1016/j.drugalcdep.2011.03.003.

Chen, Kevin W.; Banducci, Annie N.; Guller, Leila; MacAtee, Richard J.; Lavelle, Anna; Daughters, Stacey B.; Lejuez, C.W. (2011). "An examination of psychiatric comorbidities as a function of gender and substance type within an inpatient substance use treatment program". *Drug and Alcohol Dependence* **118** (2-3): 92–9. 2011. doi:10.1016/j.drugalcdep.2011.03.003.

6. Н.Бошкова, В.Димитриевски. Извештај:Подобрување на квалитетот на програмите за лекување зависности од дроги во Скопје: Проценка на квалитетот на програмите за лекување зависности од дроги заснована на мониторингот спроведен од/во заедницата на лицата што се лекуваат од зависност од дроги ХОПС – Опции за здрав живот СкопјеКоалиција „Сексуални и здравствени права на маргинализираните заедници“Скопје, 2012 www.hops.org.mk

7. Супституциона терапија за опиоидни зависници во Германија.Журнал за намалување на штети, 2007
Substitution treatment for opioid addicts in Germany. Harm Red. Journal 2007

8. СЗО Насоки за психосоцијална помош на терапија на фармаколошки третман.2007
WHO Guidelines for psychosocially assisted pharmacological treatment.2007

9.Службен весник на Република Македонија, бр. 32/2011 година, Правилник за дополнување на правилникот за поблиските просторни услови, опремата и кадрите за основање и работење на здравствени установи.

10.Заклучоци на Советот на ЕУ за креирање и имплементација на политиката на ЕУ за организиран и сериозен меѓународен криминал.
Council Conclusions on the creation and implementation of an EU policy cycle for organized and serious international crime, doc. 15358/10 COSI 69 ENFOPOL 298 CRIMORG 185 ENFOCUSTOM 94

11. Конвенција меѓу Кралството Белгија, Сојузна Република Германија, Кралството Шпанија, Република Франција, Големото Војводство Луксембург, Кралството Холандија и Република Австрија за зајакнување и на прекуграничната соработка, особено во борбата против тероризмот, прекуграничниот криминал и нелегалната миграција "
Convention between the Kingdom of Belgium, the Federal Republic of Germany, the Kingdom of Spain, the French Republic, the Grand Duchy of Luxembourg, the Kingdom of the Netherlands and the Republic of Austria on the stepping up of cross-border cooperation, particularly in combating terrorism, cross-border crime and illegal migration".

12. Orriols L, Philip P, Moore N, Castot A. Бензодиазепин-како хипнотици и придружните ризик од сообраќајни несреќи. Клиничка фармакологија;2011
Orriols L, Philip P, Moore N, Castot A Benzodiazepine-like hypnotics and the associated risk of road traffic accidents. Clin Pharmacol Ther. 2011 Apr;89(4):595-601. doi: 10.1038/clpt.2011.3. Epub 2011 Mar 2

13. Законот за контрола на опојни дроги и психотропни супстанции („Службен весник на Република Македонија“ број 103/2008, 124/10, 164/2013)